

Een archeologische begeleiding (AB) bij Hotel Abrona te Oudewater, gemeente Oudewater (U.)

J. Schoneveld

ARC-Rapporten 2004-35

Groningen
15 juni 2003
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

De aanleiding van het onderzoek is de voorgenomen uitbreiding van Hotel Abrona, Broeckerstraat 20 te Oudewater. Aan de achterzijde van het hotel zal een vleugel worden aangebouwd en worden parkeerplaatsen aangelegd. Door deze werkzaamheden zal het mogelijk aanwezige bodemarchief worden aangetast. De graafwerkzaamheden voor de nieuwe vleugel zullen echter niet dieper gaan dan ongeveer 0,5 m beneden maaiveld. De aan te leggen bouwput heeft een omvang van ca. 550 m². Het gedeelte waar de parkeerplaats wordt aangelegd zal worden geëgaliseerd tot ongeveer 0,2 m beneden maaiveld.

De geplande bouwactiviteiten waren voor drs. R. Kok, Provinciaal Archeoloog van Utrecht, aanleiding om een archeologische begeleiding aan te bevelen. Hiervoor is een Programma van Eisen opgesteld door drs. J. Schoneveld, senior archeoloog en verbonden aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) te Groningen. Na goedkeuring door de Provinciaal Archeoloog zijn vervolgens de graafwerkzaamheden begeleid door J. Schoneveld.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen achter Hotel Abrona, Broeckerstraat 20 en wel in de hoek tussen de Biezenwal en de Biezenstraat te Oudewater (afb. 1).

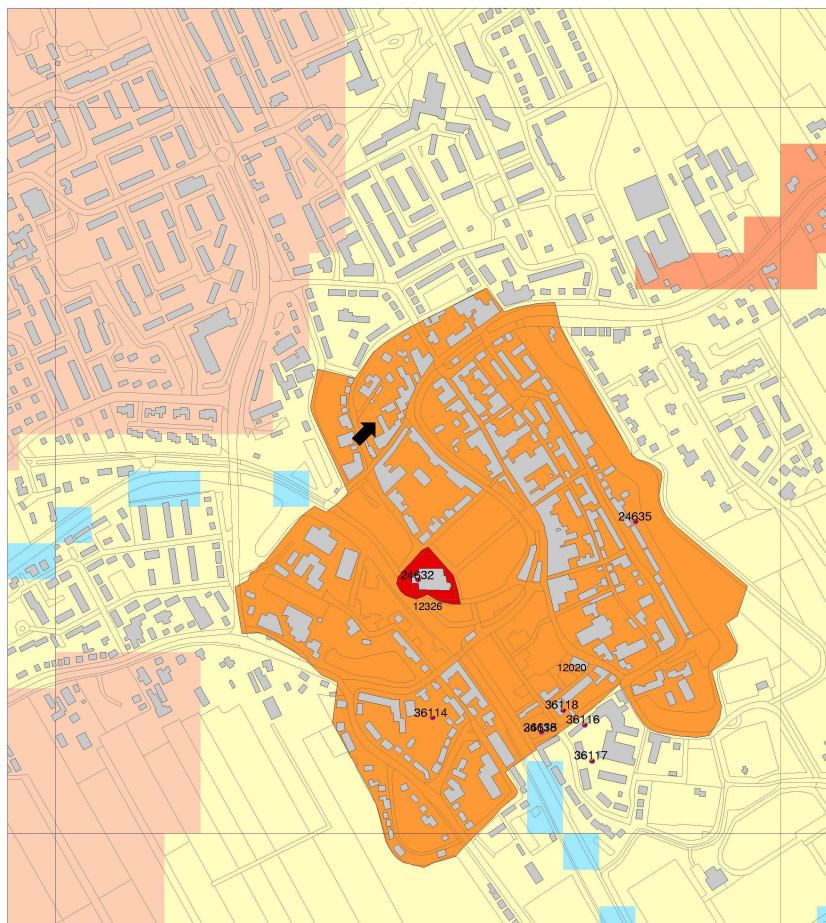
1.3 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2003/220
Provincie	Utrecht
Gemeente	Oudewater
Plaats	Oudewater
Toponiem	Hotel Abrona, Broeckerstraat 20
Kaartblad	38B
Coördinaten	119.450/448.550
Periode	Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd
Type object	Bouwlocatie in achtertuin
Type bodem	Binnenstadsgebied

1.4 Doel van het onderzoek

De archeologische begeleiding heeft in de eerste plaats tot doel eventuele archeologische sporen te documenteren en archeologica te bergen voor nader onderzoek. Daarnaast is als vraagstelling geponeerd:

- 1 *Wat is de aard (typering) van de mogelijk aan te treffen archeologische resten?*
- 2 *Wat is de omvang van eventuele vindplaatsen?*
- 3 *Wat is de datering van de eventueel aan te treffen resten?*

Legenda

- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GRID_1KM
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
- archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- PROVINCIES
- IKAW**
- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

0 100 m

ROB
ArchisII

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied, aangegeven met een zwarte pijl. Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek/Archis II, 9 juni 2004.

4 *Wat is de relatie tussen eventuele vindplaatsen en de directe omgeving?*

5 *Wat zijn de kwalitatieve en kwantitatieve mogelijkheden voor specialistisch onderzoek?*

Aangezien er geen archeologisch inventariserend vooronderzoek was uitgevoerd in de vorm van bureauonderzoek, boringen of proefsleuven, stond niet vast of één of meerdere van deze vragen kon worden beantwoord.

1.5 Werkwijze

Bij de graafwerkzaamheden in het kader van de bouwactiviteiten, is de graafmachine gevolgd. Deze groef de bouwput en het parkeerterrein zoveel mogelijk horizontaal af, waarbij relevant lijkende delen van het vlak handmatig zijn opgeschaafd. Voor de documentatie zijn enige foto's genomen. De bouwput voor de uitbreiding van Hotel Abrona is ongeveer 50 cm uitgegraven en het gedeelte van het aan te leggen parkeerterrein ongeveer 0,2 m.

2 Resultaten

2.1 Achtergronden

Oudewater moet in het midden van de 13e eeuw belang hebben gehad als handels- en nijverheidscentrum. Daarom verkreeg het stadsrechten van Hendrik van Vianen, de bisschop van Utrecht tijdens diens regering van 1250 tot 1267. Hieruit valt bovendien te concluderen dat de stad reeds een aanzienlijk aantal inwoners bezat. De stichting van Oudewater moet daarom in een verder verleden hebben plaats gehad (Den Boer & Schouten s.a.). Tot de Romeinse Tijd, zoals wel is verondersteld, gaat de nederzetting echter niet terug. Niet gepubliceerde opgravingen van prof. dr. A.E. van Giffen in 1938 hebben dat al eerder aangetoond (Den Boer & Schouten s.a., p. 10). Oudewater is ontstaan op de plaats waar het riviertje de Lange Linschoten in de Hollandse IJssel uitmondt. Mogelijk is de naam een verbastering van Oude Waard, vermoedelijk de oorspronkelijke naam van de hoogte, waarop de stad is gesticht.

De belangrijkste gebeurtenis uit de geschiedenis van Oudewater is de belegering en inneming door de Spanjaarden in 1575. Bijna de gehele stad werd daarbij verwoest, verbrand en uitgemoord. Nog in 1577 en 1578 werd puin geruimd. Het wegrijden hiervan in de Broeckerstraat moest in die jaren alleen al 35 gulden kosten. Het duurde zeker vijftientig jaar voor de stad weer toonbaar was.

2.2 Bodemopbouw

Het onderzochte terrein, achter de oude stadsmuur, die ter hoogte van de Biezenwal liep, bestond voornamelijk uit tuinaarde, vermengd met puin (afb. 2). Archeologische grondsporen werden niet aangetroffen. In het noordelijke gedeelte van het onderzochte terrein is in een vroeger stadium, verharding aangebracht.

2.3 Vondsten

Er werden geen archeologica aangetroffen.

Afbeelding 2 Overzicht van het opgravingsterrein, met aan de rechterkant een recente puinbaan. Foto A. Ufkes.

3 Conclusies en aanbeveling

Het onderzochte terrein lijkt altijd deel uitgemaakt te hebben van de achtertuinen van de Broeckerstraat. De tuingrond was ruim vermengd met puin, mogelijk afkomstig van de verwoesting van Oudewater in 1575 of van de afbraak van de naastgelegen Biezenwal. Gezien het ontbreken van grondsporen en archeologica is nadere uitwerking van het onderzoek niet aan de orde.

Literatuur

Boer, A.W. den & Johan Schouten, s.a. *Oud-Oudewater*. Oudewater.